

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Mors.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A

IN numis aliquot videas Palladis ipsius simulacrum cum ingenti umbone, dextera ad oram umbonis adjecta, virga à pectore ad solum applicata, cui videtur inniti: nam virga, ut in caduceo *Brettii, sive Bruttii quid* disputatum disciplinam ostendit. Sub umbone Noctua est: inscriptio, ΒΡΕΤΤΙΩΝ. Ab altero latere caput galeatum, cum Pegaso in plano galeæ. Sunt vero Brettii, quos nos Bruttios vocamus, ut Hermolao Byzantio, qui Stephanum defloravit, placet, à Bretto Tyrrenorum civitate, quam Brettus Hercules filius condidisse fertur: quin & regio ipsa Brettia nuncupata, neque non & Lingua Aristophanes, μέλαινα δεινή γλώσσα βρεττίη παρῶν. Antiochus autem Italiam vocatam olim Bruttiam dicit, mox Oenotriam. Alibi vero videre est in numis caput Palladis galeatum, ab' cuius altera parte Noctua est prostrato innitens carchesio, juxtaque quadrigæ cum victoria laurea circumducta cum baccis. Hujusmodi autem numos argenteos magno numero comperies. Literæ in nonnullis, quæ legi possint, ΑΘΕ, à tergo caput ipsius Palladis galeata, variique admodum sunt hi Noctuarum numi.

B

VICTORIA. CAP. XVII.

Porro Noctua Atheniensibus indicium victoriæ fuit, cujus etiam volatus in adagium cessit, *Γλαυζὴ νύκτα*, Noctua volat, cum profligatos hostes, & subsecutam victoriam innuerent. Id vero sibi proponebant, propterea quod avis hæc, uti dictum, Minervæ sacra crederetur, quæ quidem dicta est etiam male consultata Atheniensium fortunare. Atque hac de causa Demosthenes oratione *Ex Zenodoto & Suida.* *πρὸς τὴν Ἐλεσθίαν*, Solonis versus citat:

ἡμετέρα ἡ πόλις κ' ἢ μὴ διὸς ἔποι' ἄλλῃ,
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
Τοιῆ γὰρ μεγάλου θεοῦ ἠπίκοπος ὁ μὲν ἐμὸς πατήρ
πατρὸς ἀθροαίνῃ χεῖρας ὑπερβῆν ἔχῃ.

Nostri quidem civitas nunquam, fato Jovis, neque Deorum immortalium arbitrio peritura est. Talis illi contigit custos, magnanima scilicet potentissimo Patre genita Pallas Athenæa, quæ manus supra caput ejus habet. In adagiis autem rebus quibuscunque feliciter, & ex animi sententia succedentibus, dici consuevit usitatissimum apud eos illud, Noctua volat.

C

PECUNIÆ. CAP. XVIII.

Pud eosdem Noctuæ cesserunt in pecuniarum nomen: hinc apud Plutarchum in vita Lysandri à Gylippi servo dictum, *Multas sub Domini sui regulis Noctuas cubitare.* Gylippus enim cum *Didum ser- ei Gylippi.* ex ingenti pecunia, quam Lacedæmonem asportare jussus erat, partem intervertisset, eam sub ædium suarum tegulis occultaverat, cumque fervorum testimonia contra Dominos non admitterentur ex lege, & irritum facerent judicium, callide admodum ille commentus est rem aperire sub eo verborum involucro: ut indicio pecuniarum facto neque ille accusasse dominum videretur, neque jus illum violasse, Atheniensis tamen Reipublicæ commodo consuluisse. Alibi Noctuas Laurioticas pro pecuniis appellatas invenias, non, ut nonnulli putant, à circumducta in numis laurea, quæ admodum *Aristophanes in avibus γλαυκὲς λαυρω- πικῆ.* conspicua est, sed à Laurio Atticæ regione aurivenifera. Oserve tamen in hujusmodi numis non modo laureas circa Noctuas, sed eas laureo etiam ramo insidentes cudi, ejus dubio procul hieroglyphico victoriæ, qua de superius meminimus. In aliquot procumbentem Leonem supervolat, cum

inscriptione, ΑΝΤΙΟΧΟΥ, quod nimirum hostis ferocitatem Atheniensium prudentiæ succubuisse significat. Sunt aliquot numi, in quibus Noctua cum Jovis facie cusa est, eos diobolares fuisse tradunt, quibus vero Noctuæ duæ impressæ sunt, quatuor obolis expendebantur.

MORS. CAP. XIX.

Pud Ægyptios vero Noctua mortis erat hieroglyphicum, vulgatissimo jam etiam apud nos & Oratorum & Poëtarum testimonio, Noctuam lethale aliquid, aut inauspicatissimum infortunium asferre. Causam hujusmodi significationis duplicem invenio: unam, quod cum Cornix vitæ longioris symbolum habeatur, compertum est Noctuam quadam naturæ discordia, ejus nidis magis quam

quam aliarum avium insidiari, reperere eam clanculum, noctis tenebris fretam, & vel pullos, vel ova
Cornicis invadere atque deperdere. Nam & in manuscriptis Hori codicibus legas ἀφ' ἧς ἐπιπέσει
τῆς νεοσσοῦ τῶν κογωνῶν quæ ultima locutio in impressis exemplaribus desideratur. Altera conside-
ratio est, quod mors furtim irrepit, & nox pro morte ponitur, ut illud:

En. lib. 10.

In aeternam claudantur lumina noctem,

Et alibi:

En. lib. 6.

*Sed nox aetna caput istius circumvolat umbra.*Tenebra
pro angu-
stia, ut
nox.Pyrrhi Re-
gu infor-
tunium.Confule
Platonem
in Timæo.
Arist. 1.
Metaphys.
Semb. lib. 7.Noctua
cum Cor-
nice diffi-
dium.Ab Helian.
lib. 3. c. 9.Ova No-
ctua.

& similia passim. Eucherius Lumen in Divinis literis: pro Die, justitia, fide, prosperisque cunctis po-
ni autumat: contra Tenebras pro nocte, iniquitate, infidelitate, adversisque omnibus, ac perinde pro
errore, & ignorantie cœcitate, atque etiam mortis acerbitate. Denique Divina litera mortem sæpe
pro univèsa calamitatum strue ponunt, sicuti etiam vivificare, pro liberare à periculis & arumnis;
ita enim Interpretes exponunt illud Psalm. LXXI. *Et conversus vivificasti me.* Demum Noctua noctis
domina perhibetur, unde illi apud Latinos nomen, Quod vero nocturno cantu suo infortunium
semper aliquod minitetur, Pyrrhi tantum Epirotarum Regis exemplum ponam, qui cum Argos ex-
pugnatum duceret, infelicissimæ atque ignominiosissimæ mortis, signum accepisse fertur à Noctua,
quæ hasta illius ex itinere infedisset. Nam cum is detractio insigni à galea, ne internosceretur, in Ar-
givos oppidanos cædem inceptasset, aniculae cujusdam filius eum hasta leviter vulneravit. At cum
Pyrrhus impetum in percussorem fecisset, Argivi mater, quæ superne spectabat, periculum intuite,
tegulam ambabus manibus arreptam super Regis galeam effudit: quo ictu cum exanimatus concu-
didisset, Zopyrus quidam, qui sub Antigono militabat, Rege cognito accurrit, detractaque galea fer-
rum gutturi admovit, sed torvis Pyrrhi oculis attonitus, & os, & mentum ejus pro jugulo recidit.
Hoc igitur mortis signum illud esse crediderim, quod ab lictore ferebatur ad damnatum publico
judicio, præsertim apud Æthiopas, à quibus Ægyptios ajunt multa rituum id genus mutatos: nam
pios eos ante omnes extitisse, familiaritates eorum commerciaque cum diis, & invicem agitata con-
vivia, de quibus & Homerus & alii scripserunt, facile indicant ita fuisse tunc hominibus persasum.
Eo vero signo viso reus sponte sibi mortem consciscibat, magno & sibi & patriæ dedecori futurus
nisi fecisset: adeo illi Regem suum, ut numen venerabantur, vulgoq; adorabant. At qui ferunt quem-
dam per hæc morti destinatum, cum de fuga cœpisset cogitare, priusquam periculo se abstraheret,
zona à matre strangulatum: adeo persasum fuit genti, non licere mortem magistratum pronun-
tiatione decretam, exilio vel subterfugio quoquam alio commutare, ut jam severa Lacenarum ex-
empla in desertores filios edita mirari desinamus. Quamvis vero Regem illi suum tanto cultu & obe-
dientia prosequerentur, supra Regem tamen qui Meroem incolebant, Memphisitici sacerdotes erant,
a vibus memoriæ proditum jus olim fuisse mortis Regi per internuncium imperandæ, alteriusque in-
demortui locum, cum libitum esset, constituendi. Sed nos ad hieroglyphica, quæ tractanda suscepimus,
revertamur.

MUTUA HOSTIUM DETRIMENTA. CAP. XX.

SI vero hostes duos capitali odio detrimenta, & insidias alterum alteri sempiternis indignationibus
molientes, manusque mutuarum cædium sanguine commaculantes, notare vellent Ægyptii sa-
cerdotes, Noctua & Cornicem proponere consueverunt, quarum usque adeo immortales sunt in-
imicitia, ut hæc, & alio in mutuo semper damno odium exercent. Cornix enim interdium ova No-
ctua rapit, absomitque sibi conscia. Noctua interdium cæcutire. At Noctua contra, uti dicebamus,
noctu in ova Cornicis invadit, quæ subfuretur ac edat: sicque altera interdium, altera noctu potentior.
Quinetiam, quod ad earum inter se temperaturam nullo modo congruentem, facit, sunt qui explora-
tum se habere dicant, confusum utriusque sanguinem coire non posse.

ABSTEMIUS. CAP. XXI.

LONGE salubrius est significatum illud, quo hominem sibi ab ebrietate caventem significare vo-
lentes, Noctua ova sua defugentem effingebant: quando memorant ova Noctua ea vi pollere,
ut si per triduum ebriosus in vino dentur, tædium ejus adducât, & abstemios homines reddant: quod
etiam